2024(2)THCR

తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానము, హైదరాబాద్

గౌరవనీయ న్యాయమూర్తి కె. సురేందర్

క్రిమినల్ అప్పీల్ నెం.22/2010

తీర్పు తేదీ : 24.06.2024

శ్రీ కాయితి మనోహర్ రెడ్డి
వర్సెస్
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రం, పోలీస్ ఇన్స్పెక్టర్, ఏసీబీ, నిజామాబాద్ ద్వారా, ప్రత్యేక పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్, హైకోర్టు, హైదరాబాద్ ద్వారా

తీర్పు:

1. హైదరాబాద్ సిటీ సివిల్ కోర్టులో SPE & ACB కేసుల ప్రిన్సిపల్ స్పెషల్ జడ్జి CC నెం.22/2005లో 31.12.2009 తేదీ నాటి తీర్పు ద్వారా, P.C. చట్టం, 1988 లోని సెక్షన్ 7 ప్రకారం శిక్షార్హమైన నేరానికి ఆరు నెలల పాటు కఠిన కారాగార శిక్ష, రూ.1,000/- జరిమానా చెల్లించాలని; మరియు P.C. చట్టం, 1988లోని సెక్షన్ 13(2) తో పాటు కలిపి చదవబడిన సెక్షన్ 13(1)(d) కింద శిక్షార్హమైన నేరానికి ఏడాది పాటు కఠిన కారాగార శిక్ష, రూ.1,000/- జరిమానా చెల్లించాలనే తీర్పును సవాలు చేస్తూ అప్పీలుదారు/నిందితుడైన అధికారి ఈ అప్పీల్ దాఖలు చేశారు.

2. అప్పీలుదారు తరఫు న్యాయవాది మరియు ACB తరఫున స్పెషల్ పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ యొక్క వాదనలు విన్నాము.

3. ప్రాసిక్యూషన్ కేసు ఏమిటంటే, వాస్తవ ఫిర్యాదుదారు అయిన PW1 ఆటో డ్రైవర్. ఆయన భార్య పేరిట చౌకధరల దుకాణాన్ని ప్రభుత్వం కేటాయించింది. 'పనికి ఆహారం' పథకం కింద దినసరి కూలీలకు బియ్యం పంపిణీ చేశారు. ఈ విషయంలో, ఈ పథకం ప్రకారం బియ్యం పంపిణీ చేసినందుకు ప్రభుత్వం నుంచి కమీషన్ కోసం రూ.6,800 చెల్లించాల్సి ఉంది. డిప్యూటీ MRO గా ఉన్న నిందితుడు తన భార్యకు లభించే కమీషన్ మొత్తం గురించి PW1 కు తెలియజేశాడు. PW1

మరియు అతని భార్య PW2 నిందితుడైన అధికారిని కలిసి ఈ మొత్తాన్ని అడిగారు. రూ.6,800/- కమీషన్ మొత్తంలో 25% అంటే రూ.1,700/- ఇవ్వాలని నిందిత అధికారి డిమాండ్ చేశాడు. ఈ డిమాండ్ తో వ్యధ చెందిన PW1, ACB DSP అయిన PW8 ని 30.11.2003 న సంప్రదించి Ex.P1 ఫిర్యాదు దాఖలు చేసారు. ఫిర్యాదు అందుకున్న తర్వాత 02.12.2003న ట్రాప్ ఏర్పాటు చేశారు.

4. PW1 – వాస్తవ ఫిర్యాదుదారు మరియు అతని భార్య - PW2 ఇద్దరూ తేదీ 02.12.2003 న ACB కార్యాలయానికి వెళ్లారు. PW1, PW2లతో పాటు PW8 - DSP, PW10 - ఇన్స్పెక్టర్, PW3 - స్వతంత్ర సాక్షి తదితరులు ట్రాప్ బృందంలో భాగస్వాములయ్యారు. ముందస్తు ట్రాప్ ప్రొసీడింగ్స్ DSP కార్యాలయంలో రూపొందించబడ్డాయి, ఇది Ex.P4. ముందస్తు ట్రాప్ ప్రొసీడింగ్స్ ముగించుకున్న తర్వాత ట్రాప్ బృందం నిందితుడైన అధికారి కార్యాలయానికి వెళ్లింది. PW1, 2 లు ఇద్దరూ కార్యాలయంలోకి ప్రవేశించి నిందిత అధికారి పర్యటనలో ఉన్నారని తెలుసుకున్నారు. ఇద్దరూ బయటకు వచ్చి నిందిత అధికారి లేని విషయాన్ని DSP-PW8 కు తెలియజేశారు. ట్రాప్ బృందం వెళ్లి, భోజనం చేసిన తర్వాత మధ్యాహ్నం 3.30 గంటల సమయంలో నిందిత అధికారి కార్యాలయానికి వచ్చి వేచి ఉన్నారు.

5. నిందిత అధికారి మోటార్ సైకిల్ పై కార్యాలయానికి వచ్చి వాహనాన్ని పార్క్ చేసి తన టేబుల్ వద్దకు వెళ్లాడు. PW 1 మరియు 2 లు నిందితుడిని కలిసి వారికి చెల్లించాల్సిన మొత్తం గురించి ఆరా తీయగా, అందుకు నిందితుడు లంచం డిమాండ్ చేశాడు. లంచం మొత్తాన్ని అప్పగించగా, నిందితుడు రెండు చేతులతో మొత్తాన్ని లెక్కించి, దానిని తన ఎడమ వైపు చొక్కా జేబులో పెట్టుకున్నాడు. తరువాత, PW2 ను పరిచయ రిజిస్టర్ లో సంతకం చేయమని అడిగారు మరియు ఈలోగా, PW1 బయటకు వెళ్లి నిందిత అధికారి లంచం డిమాండ్ మరియు స్వీకరించడాన్ని సూచిస్తూ ట్రాప్ బృందానికి సంకేతాలు ఇచ్చారు. ట్రాప్ బృందం కార్యాలయంలోకి ప్రవేశించింది.

6. లంచం మొత్తం గురించి DSP నిందిత అధికారిని ప్రశ్నించారు మరియు దీనికి ముందు కూడా మధ్యవర్తుల సమక్షంలో సోడియం కార్బొనేట్ పౌడర్ ద్రావణంతో రెండు చేతులను పరీక్షించారు. కరెన్సీ నోట్లపై ఫినాల్ఫ్తలిన్ పౌడర్ ను పూశారు. ఈ నోట్లను నిందితుడు తీసుకున్నాడా లేదా అని నిర్ధారించడానికి, పరీక్ష నిర్వహించారు. నిందిత అధికారి రెండు చేతులకు సోడియం కార్బొనేట్ ద్రావణ పరీక్షలో పాజిటివ్ వచ్చింది. ఆ తర్వాత నిందితుడు తన చొక్కా జేబులోంచి లంచం మొత్తాన్ని అప్పగించాడు. ట్రాప్ తర్వాతి విచారణలో నిందితుడిని విచారించారు. ఫిర్యాదుదారుతో పాటు

ఇతరులను కూడా విచారించారు. ఈ సందర్భంగా పనులకు సంబంధించిన సంబంధిత డాక్యుమెంట్లు, కమీషన్ బిల్లులు తదితరాలను స్వాధీనం చేసుకున్నారు. ట్రాప్ తర్వాతి ప్రొసీడింగ్స్ ముగిసిన తర్వాత దర్యాప్తును PW10కు అప్పగించారు. సంబంధిత సాక్షులను విచారించి డాక్యుమెంట్లు సేకరించిన దర్యాప్తు అధికారి – PW10 సంబంధిత అధికారి నుంచి అనుమతి పొందిన తర్వాత చార్జిషీట్ దాఖలు చేశారు.

7. P.C. చట్టంలోని సెక్షన్ 7 మరియు 13(1)(d) కింద ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి అభియోగాలను రూపొందించారు. ప్రాసిక్యూషన్ తరఫున PW1 నుంచి 10 వరకు విచారించబడ్డారు మరియు Exs.P1 నుంచి P16 వరకు గురించబడ్డాయి. M.O. లు 1 నుంచి 8 వరకు ప్రాసిక్యూషన్ రికార్డుల్లో ఉంచారు. చౌక ధరల దుకాణం డీలర్ అయిన DW1 ను డిఫెన్స్ లో విచారించారు.

8. PW1 యొక్క సాక్ష్యాలు మరియు ప్రాసిక్యూషన్ ఆధారపడిన ఇతర పరిస్థితులు నమ్మదగినవిగా ఉన్నాయని ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి కనుగొన్నారు మరియు తదనుగుణంగా పిటిషనర్ ను దోషిగా నిర్ధారించారు.

9. ఫిర్యాదుదారు - PW1 మరియు అతని భార్య ఇద్దరూ ప్రాసిక్యూషన్ కేసును వ్యతిరేకించినప్పుడు నిందితుడిని దోషిగా నిర్ధారించడంలో ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి పొరపాటు చేశారని అప్పీలుదారు తరఫున హాజరైన న్యాయవాది వాదించారు. డిమాండ్ మరియు అంగీకారానికి సంబంధించి ప్రాసిక్యూషన్ యొక్క కేసు PWs.1 మరియు 2 ద్వారా మాట్లాడబడలేదు, అందువల్ల, నిందితుడిని దోషిగా నిర్ధారించే ప్రశ్న తలెత్తదు. ఇంకా, సంఘటన జరిగినప్పుడు అక్కడ ఉన్న DW1 రుణాన్ని తిరిగి చెల్లించడానికి ఈ మొత్తాన్ని ఇచ్చినట్లు స్పష్టంగా పేర్కొన్నారు. సాక్షులు ప్రతికూలంగా మారడం, నిందితుడి రక్షణ సాధ్యమయ్యే నేపథ్యంలో, శిక్ష త్రోసిపుచ్చబడాలి. తొలి దశలో, మధ్యవర్తి– PW3, DSP–PW8 ప్రకారం, మరియు అలాగే Ex.P10–ట్రాప్ తర్వాతి ప్రొసీడింగ్స్ ప్రకారం కూడా లంచం డిమాండ్ ను నిందితు తిరస్కరించాడు.

10. న్యాయవాది గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు *కేరళ రాష్ట్రం మరియు మరొకరు వర్సెస్ C.P.రావు* ((2011) 6 సుప్రీంకోర్టు కేసులు 450) కేసులో ఇచ్చిన తీర్పుపై ఆధారపడ్డారు, ఇందులో, లంచం మొత్తాన్ని తిరిగి పొందడం మాత్రమే లంచం ఆరోపణను నిరూపించడానికి సరిపోదని మరియు డిమాండ్ నిరూపించబడకపోతే, శిక్షను కొనసాగించలేమని గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు అభిప్రాయపడింది.

11. *పంజాబ్ రావు వర్సెస్ మహారాష్ట్ర రాష్ట్రం* ((2002) 10 సుప్రీం కోర్టు కేసులు 371) కేసులో గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు, Cr.P.C లోని సెక్షన్ 313 కింద విచారణ సమయంలో చేసిన ప్రకటన నమ్మదగినదని, తదనుగుణంగా నిందితుడిని నిర్దోషిగా ప్రకటించింది.

12. *P. సత్యనారాయణమూర్తి వర్సెస్ డిస్ట్రిక్ట్ ఇన్స్పెక్టర్ ఆఫ్ పోలీస్ మరియు మరొకరు*(2015 (2) ALD (Crl.) 883 (SC)) కేసులో, గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు త్రిసభ్య ధర్మాసనం P.C. చట్టంలోని సెక్షన్ 7, 13(1)(d) ప్రకారం నేరాన్ని రుజువు చేయడానికి డిమాండ్ రుజువు అనివార్యమని పేర్కొంది. అటువంటి డిమాండుకు రుజువు లేనప్పుడు, నిందితుడి వద్ద నుండి డబ్బుని స్వాధీనం చేసుకోవడం లంచం నేరాన్ని నిర్ధారించదు.

13. *సుజిత్ బిశ్వాస్ వర్సెస్ అస్సాం రాష్ట్రం* (2013 (3) ALT (CRL.)(SC) 316 (D.B.)) కేసులో, గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు ఒక క్రిమినల్ కేసులో పరిస్థితులను సహేతుకమైన సందేహాలకు తావులేకుండా నిరూపించాలని పేర్కొంది.

14. *B.జయరాజ్ వర్సెస్ ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం*((2014) 13 సుప్రీం కోర్టు కేసులు 55); **లచ్మన్ దాస్ వర్సెస్ పంజాబ్ రాష్ట్రం***(AIR 1970 సుప్రీం కోర్టు 450)* కేసులో గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పుపై కూడా న్యాయవాది ఆధారపడ్డారు, ఇందులో ట్రాప్ కేసులను విచారిస్తున్నప్పుడు గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు, నిందితుడి వాదనను సంభావ్యత ఆధారంగా పరీక్షించాల్సి ఉంటుందని మరియు ఫిర్యాదుదారు యొక్క ధృవీకరించని సాక్ష్యం ఆధారంగా నిందితుడిని దోషిగా నిర్ధారించలేమని పేర్కొంది.

15. మరోవైపు, ప్రధాన విచారణ సమయంలో PW1 పేర్కొన్న విషయాలు నిందితుడు లంచం డిమాండ్ చేయడం, స్వీకరించడం వంటి అంశాలను ధ్రువీకరిస్తున్నాయని ACB తరఫున హాజరైన స్పెషల్ పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ తెలిపారు. క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ వాయిదా వేయబడింది, తరువాత, PW1 క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ సమయంలో ప్రాసిక్యూషన్ కేసుకు ప్రతికూలంగా మారి, రుణంగా తీసుకున్న మొత్తాన్ని నిందితుడికి తిరిగి ఇచ్చినట్లు పేర్కొన్నారు. సాక్షి గెలిచాడు, ఆ తరువాత ప్రతికూలంగా మారాడు. ఈ పరిస్థితులలో, లంచం డిమాండ్ మరియు ట్రాప్ తేదీ నాడు రికవరీ గురించి PW1 ప్రత్యేకంగా పేర్కొన్నప్పుడు, నిందితుడిపై లంచం నేరాన్ని నిర్ధారించడానికి సరిపోతుంది. PW1 పై నిందితుడు గెలవడం వల్ల వ్యతిరేకత వచ్చింది కాబట్టి, ఈ కేసులో నిందితుడికి సంబంధించిన అతని వాంగ్మూలంలోని భాగాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి, తదనుగుణంగా, అప్పీల్ ను కొట్టివేయాలి.

16. లంచం డిమాండ్ మరియు అంగీకారం జరిగినట్లు PW1 ప్రధాన విచారణ సమయంలో పేర్కొన్నారు. అయితే, PW1 భార్య అయిన సాక్షి-PW2 ప్రాసిక్యూషన్ కేసును పూర్తిగా వ్యతిరేకించింది మరియు ఎటువంటి డిమాండ్ మరియు అంగీకారం గురించి ఏమీ చెప్పలేదు. అయితే, PW1 ప్రధాన విచారణలో నిందితుడికి వ్యతిరేకంగా పేర్కొన్నప్పటికీ, క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ సమయంలో రుణాన్ని తిరిగి చెల్లించడానికి ఈ మొత్తాన్ని ఇచ్చినట్లు నిందితుడి వాదనకు మద్దతు ఇచ్చింది. స్పష్టంగా, PW1 స్వీయ-ఖండించబడిన సాక్షి. ఆయన కోర్టు ముందు రెండు వేర్వేరు వాదనలు ఇచ్చారు. ఫిర్యాదును ధృవీకరిస్తూ ఒక వాదన, డిమాండ్ ను తిరస్కరిస్తూ ఒక వాదన, Cr.P.C లోని సెక్షన్ 164 కింద మేజిస్ట్రేట్ ముందు కూడా తిరస్కరణ వాంగ్మూలం ఇచ్చారు. ట్రాప్ జరిగిన 20 రోజుల తర్వాత 23.12.2003న మేజిస్ట్రేట్ తనను విచారించారని PW1 అంగీకరించాడు. మేజిస్ట్రేట్ ముందు ఇచ్చిన వాంగ్మూలంలో నిందితుడికి చెల్లించిన మొత్తం తాను తీసుకున్న రుణాన్ని తిరిగి చెల్లించడం కోసం అని పేర్కొన్నాడు.

17. సత్యం పట్ల ఏమాత్రం గౌరవం లేని సాక్షి PW1. ట్రాప్ జరిగిన 20 రోజుల తర్వాత మేజిస్ట్రేట్ ముందు లంచం మొత్తాన్ని రుణంగా చెల్లించినట్లు చెప్పాడు. స్పెషల్ కోర్టులో ప్రధాన విచారణ ప్రారంభానికి ముందు నిందితుడు లంచం డిమాండ్ చేసిన వాదన గురించి మాట్లాడాలని ACB అధికారులు తనను బెదిరించారని ఆయన తన క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ లో పేర్కొన్నారు. వేర్వేరు సమయాల్లో వేర్వేరు వెర్షన్లు పేర్కొనే స్వీయ విరుద్ధమైన సాక్షి, అతని సాక్ష్యాన్ని ఎంపికగా మరియు అటువంటి పరిస్థితులలో ఆధారపడలేము. లంచం డిమాండ్, స్వీకరణను అంచనా వేయడానికి కోర్టు ముందు ఉంచిన ఇతర సాక్ష్యాలను కోర్టు పరిశీలించాల్సి ఉంటుంది.

18. డిమాండ్ మరియు అంగీకారానికి సంబంధించి ధృవీకరించే ఇతర సాక్షి PW2, కానీ ఆమె ప్రాసిక్యూషన్ కేసుకు వ్యతిరేకంగా మారింది. వాస్తవానికి తాను PW2 పేరిట చౌక ధరల దుకాణం నడుపుతున్నానని, 02.10.2003 తేదీన తన భార్య డీలర్షిప్ ను రద్దు చేస్తూ R.D.O. ప్రొసీడింగ్స్ జారీ చేశారని PW1 క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ సందర్భంగా పేర్కొన్నారు. దీనికి కారణం 13.15 క్వింటాళ్ల బియ్యాన్ని దుర్వినియోగం చేశారన్న ఆరోపణపై 2003 జూలైలో షోకాజ్ నోటీసు కూడా జారీ చేశారు. PW1 మరియు PW2 ఆదాయాన్ని ప్రతికూలంగా ప్రభావితం చేసే చౌక ధరల దుకాణం లైసెన్స్ రద్దు కారణంగా ఆగ్రహం ఉన్నట్లు తెలుస్తోంది.

19. విచారణ సమయంలో నిందితుడు తీసుకున్న వాదన సాధ్యమయ్యేలా అనిపిస్తే, దానిని పరిగణనలోకి తీసుకోవచ్చని **పంజాబ్ రావుస్ కేసు**(పైన పేర్కొన్న (2002) 10 సుప్రీం కోర్టు కేసు

371)లో గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు పేర్కొంది. ట్రాప్ తేదీలోని మొత్తం రుణ మొత్తాన్ని తిరిగి చెల్లించడం కోసం అని నిందితులందరి వాదన స్థిరంగా ఉంది, దీనికి PWs.1, 2 మరియు DW1–స్వతంత్ర సాక్షి ఇద్దరు కూడా మద్దతు ఇచ్చారు. అంతేకాకుండా బియ్యాన్ని దుర్వినియోగం చేశారనే ఆరోపణపై PW2 పేరిట ఉన్న చౌకధరల దుకాణం డీలర్షిప్ రద్దు చేయబడింది. సాక్ష్యాధారాలను బట్టి చూస్తే, ఈ డిమాండ్ కు సంబంధించి PW1 మరియు PW2 యొక్క సాక్ష్యం తప్ప మరో సాక్షి లేరు. వాస్తవానికి, Ex.P1 లోని విషయాలను విచారణ సమయంలో PW1 తిరస్కరించారు. ఆమోదయోగ్యమైన సాక్ష్యం మరియు సహేతుకమైన సందేహానికి మించిన రుజువు ద్వారా నిందితుడు కోరిన వాస్తవాన్ని నిరూపించే సాక్ష్యం ఈ కేసులో లేదు. డిమాండ్ కు రుజువులు లేనప్పుడు, రికవరీ యొక్క తదుపరి సాక్ష్యాలు నిందితులపై లంచం నేరాన్ని రుజువు చేయడానికి ఆధారం కాజాలవని *కేరళ రాష్ట్రం మరియు మరొకరు వర్సెస్ C.P.రావు (పైన పేర్కొన్న (2011) 6 సుప్రీంకోర్టు కేసులు 450), P. సత్యనారాయణ మూర్తి వర్సెస్ జిల్లా పోలీసు ఇన్స్పెక్టర్ మరియు మరొకరు (పైన పేర్కొన్న 2015 (2) ALD (Crl.) 883 (SC)), B. జయరాజ్ వర్సెస్ ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం (పైన పేర్కొన్న (2014) 13 సుప్రీం కోర్టు కేసులు 55)* లోని గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు పేర్కొంది. ప్రాసిక్యూషన్ ఆధారపడిన ఏకైక సాక్ష్యం రికవరీ మరియు డిమాండ్ కు సంబంధించి PW1 యొక్క నమ్మదగని సాక్ష్యం.

20. ఈ పరిస్థితులలో, ప్రాసిక్యూషన్ ద్వారా డిమాండ్ యొక్క వాస్తవం రుజువు చేయబడనందున, ట్రాప్ చేసిన రోజున నిందితుడి నుండి మొత్తాన్ని రికవరీ చేయడం విచారణ న్యాయమూర్తి నమోదు చేసిన శిక్షను కొనసాగించడానికి ఆధారం కాదు.

21. తదనుగుణంగా, P.C.చట్టం, 1988 లోని సెక్షన్ 13 (2) తో కలిపి చదవబడిన సెక్షన్లు 7 & 13(1)(d) కింద తేదీ 31.12.2009 నాటి C.C. నెం.22/2005 లో హైదరాబాద్ లోని సిటీ సివిల్ కోర్టు SPE & ACB కేసుల ప్రిన్సిపల్ స్పెషల్ జడ్జి నమోదు చేసిన శిక్షను కొట్టివేస్తూ, అప్పీల్ విజయవంతమై అనుమతించబడింది. అప్పీలుదారు/నిందిత అధికారి బెయిల్ పై ఉన్నందున, అతని బెయిల్ బాండ్లు విడుదల చేయబడ్డాయి. దీనికి కొనసాగింపుగా, పెండింగ్ లో ఉన్న ఇతర దరఖాస్తులు ఏవైనా ఉంటే అవి మూసివేయబడినవి.

★★★